

Research Paper

A Study of the Political Patterns of Influence of the Domination System in the Islamic Republic of Iran

AhmadReza Habibi*: Ph.D. Political Science, majoring in public policy

Received: 2023/10/20 **PP** 37-52 **Accepted:** 2023/11/26

Abstract

The political patterns of influence which is the result of the experience of global arrogance in overthrowing anti-imperialist regimes are the roadmap for the political influence of the domination system in the Islamic Republic of Iran. Therefore this study is in response to this question that what political patterns are used for the political influence of the domination system in the Islamic Republic of Iran, and with the aim of understanding the patterns of political influence in order to formulate strategies to deal with it, in a descriptive-analytical method, has analyzed and explained the political patterns of influence of the domination system. The results of the present study show that system of domination, after failing in a hard approach to counter the Islamic Revolution of Iran, has entered the campaign against the system of the Islamic Republic with a soft approach. And system of domination using the patterns of democratization, war of ideas, war of wills, RefoLotion, nonviolent struggle, normalization and computational battle, with the aim of transmutation and overthrowing the Islamic Revolution, and using domestic and foreign influencers, has attempted to political influence in the Islamic Republic of Iran.

Keywords: Water, Water Security, Social Security, Water Management, Kerman Province

Citation: Habibi, A R.(2023). **A Study of the Political Patterns of Influence of the Domination System in the Islamic Republic of Iran.** *Journal of Society and Politics*, Vol 1, No 3, Shiraz, PP 37-52.

Extended Abstract

Introduction

Political influence in the strategy of the Dominion system to confront the Islamic Republic system holds strategic significance, as the political arena guides the management of society, the system, and the pursuit of the goals of the Islamic Revolution both domestically and internationally. Consequently, the enemy, through political influence, can manage and direct these affairs in line with their influence to achieve the goals of the Dominion system. In recent years, the Supreme Leader of the Revolution has repeatedly emphasized the danger of political influence by enemies and has sought to recognize its patterns. Political patterns of influence involve calculated, peaceful, and long-term plans to infiltrate the political elements of the system. These plans aim to bring about changes in the political system, alter behavior and policies, or induce a fundamental shift in the core values guiding the leadership. The ultimate objective is the transformation of the Islamic Revolution and the overthrow of the Islamic Republic of Iran. Internal and external actors of influence employ these patterns to execute the project of political influence. Therefore, without a thorough analysis and explanation of these patterns, it is impossible to identify political influence and formulate strategies to counteract it. As a response to the question of how the political influence of the Dominion system is carried out using what political models in the Islamic Republic of Iran, this research delves into the political patterns of influence in the Islamic Republic of Iran orchestrated by the Dominion system.

Methodology

The present research, conducted in a descriptive-analytical manner, aims to address the question of which political patterns are employed by the Dominion system in influencing politics within the Islamic Republic of Iran. The objective is to gain insights into these patterns and formulate strategies to counteract them. The research focuses on analyzing and explaining the political influence exerted by the Dominion system in the context of the Islamic Republic of Iran.

Results and discussion

The war of ideas is aimed at undermining the constructive ideology of governance, intending to promote and disseminate the notion of active actors while simultaneously negating and denying the governance concept within Iranian society. The war of wills targets crucial and intangible sources of national power, employing various methods to weaken the will of the Iranian society. These methods may encompass psychological, sociological, cultural, and political dimensions. In the calculation battle model, influential actors employ different methods and tools to influence the decision-making system and the fundamental trust system of the Islamic Republic of Iran. They seek to control the behavior of the political system to achieve their desired goals. The pattern of normalization aims to quietly and silently transform and overthrow the Islamic revolution. It strives to make the revolutionary system gradually retreat from its principles, degrading into a conservative system while preserving the status quo. Another aspect of this model involves normalizing the revolutionary government in the global community. In the battle of narratives model, influential actors attempt to distort and invalidate the narrative and story of the Islamic Republic of Iran regarding events, trends, actions, policies, and myths. They use communication tools to replace the authentic narrative with their false narratives.

The battle of metaphors, utilizing power technologies and psychological knowledge, challenges the language of the knowledge system of the Islamic Republic of Iran on various issues. It subtly introduces the ideological structures of the actors into the cognitive system of the Iranian people through metaphors, inciting public opinion against the political system.

Conclusion

The findings indicate that following the failure of a hard approach to counter the Islamic Revolution of Iran, the ruling system has adopted a soft approach in dealing with the Islamic Republic system. Utilizing models such as democratization, war of ideas, war of wills, revolution, non-violent struggle, normalization,

and calculated battle, the objective is to transform and overthrow the Islamic Revolution. Both internal and external actors are involved in this attempt to exert political influence on the Islamic Republic of Iran. Furthermore, the political patterns of influence are undergoing systematic and organized changes in the political sphere. The primary aim

of these political patterns of influence is to undermine the foundations, resources, and political elements of power within the Islamic Republic of Iran. The intent is to disrupt and disable political engineering and management of political mobilization from reference groups, ultimately leading to the internal collapse of the political system.

References

1. Abdi, H. (2013). *Soft war*. Qom: Moaref publication.
2. Abdollahkhani, A. (2006). *American approaches and plans about Iran*. Tehran: Abrar moaser publication.
3. Achevaria, A. (2011). *War of ideas*. Tehran: Imam Sadegh University publication.
4. Aghaei, S.D., & Torabi, R. (2010). "A reflection on the foreign policy of American human rights." *Faslnameh Siasat*, No. 1, Spring.
5. Akhavan, M. J. (2010). *Passing the Tribulation: Rereading a year of soft battle*, vol. 3. Tehran: Basij publication.
6. Ameri, H. (1991). *Principles of International Relations*. Tehran: Agah publication.
7. Bagheri Chokami, S. (2016). *The fourth of soft war*. Qom: Zamzam Hedayat publication.
8. Basiri, M. (2011). "Soft war against the Islamic Republic of Iran." *Research of soft war Quarterly*, No. 5, Spring.
9. Beaufre, A. (1987). *Action Strategy* (M. Mohammadi, Trans.). Tehran: Ministry of Foreign Affairs publication.
10. Brinton, C. (1987). *Autopsy of four revolutions*. Tehran: Now publication.
11. Dashti, M. (2010). "Theoretical framework, its angles and requirements." *Islamic History in the Mirror of Research*, No. 1, Spring.
12. Dehghani Firouzabadi, S. J. (2011). "Power technologies in soft war." *Strategic Studies Quarterly*, No. 51, Spring.
13. Eftekhari, A. (2008). *The Color Revolution: Designing an Analytical Framework*. Tehran: Imam Sadegh University publication.
14. Eftekhari, A. (2012). *The pattern of psychological warfare of the West against the Islamic Republic of Iran: a cultural approach*. Tehran: Imam Sadegh University publication.
15. Fars News. (2015). "Farid Zakaria's interview with John Sawers" (14/9/2015).
16. Fazlinejad, P. (2009). "How the civil society project turned into a civil struggle." *Keyhan News*, 13/7/2009.
17. Fazlinejad, P. (2012). *The secret Army of intellectuals*. Tehran: Keyhan publication.
18. Gerdab Site. (2011). "The members of the American soft war organizing committee were identified" (31/1/2011).
19. Group Studies. (2009). *Soft threat in security of coping strategies*. Tehran: Higher Defence University publication.
20. Hajarian, S. (2015). "Normalization, a Prelude to Democratization." *Andisheh Pouya Monthly*, No. 28, Summer.
21. Hammond, J. S. (2011). "The Hidden Traps in Decision Making." *Harvard Business Review on Decision Making*.
22. Imam Khomeini. (1999). *Sahifeh Noor*, Vol. 16. Tehran: Release of Imam Khomeini work publication.
23. Iman, M. (2011). *Paradigmatic Principles of Quantitative and Qualitative Research Methods in Human Sciences*. Qom: Research institute of the Hozeh and University publication.
24. Izadi, F., & Kardan, A. (2011). "Soft War, American Democracy and Evitism." *Rahbord Farhang*, No. 16, Winter.
25. Karami, A. (2016). *Theoretical conceptualization of influence*. Tehran: Motaleat Rahbordi publication.
26. Mansourian, Y. (2013). "The position of theoretical and conceptual framework in research." *Sokhan Hafteh* (4/11/2013).
27. Mohammadi Sirat, H., & Mousavi Nia, S. M. (2016). *The influence of the arrogance front*. Tehran: Imam Hosein University publication.
28. Mottaghi, I. (2009). "Management of soft war in the space of imbalance." *Basij Studies Quarterly*, No. 43, Summer.

29. Namdar, M. (2009). "Green hypocrisy, velvet glove theory and iron hand." 15 Khordad Quarterly, No. 20, Summer.
30. Nasr, S. (2001). Psychological Operation (M. Haghghat Kashani, Trans.). Tehran: Soroush publication.
31. Rezaei, M. (2017). "Understanding the American Penetration Against Iran's Political Elite." Proceeding of the 11th National Congress of Pioneers of Progress.
32. Safavi, M. A. (2015). "Foreign Policy, computational and perceptual battle scene" (Borhan Site 12/4/2015).
33. Sharifi, A. (2010). Soft war. Qom: Imam Khomeini Educational Institute publication.
34. Sharp, G., & Helvi, R. (2007). Civil Society, Sivil Struggle (M. Kalantarzadeh, Trans.). Tehran: Illuminators and Women's Studies publication.
35. Shiroudi, M. (2004). "Islamic Revolution and Thermidorian-Brinton theory." Ravagh Andishe Quarterly, No. 39, Winter.
36. Tebyan Site. (2018). "Political Soft War" (6/7/2018).

فصلنامه جامعه و سیاست

دوره ۱، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۲

Journal Homepage: <https://sanad.iau.ir/journal/jsp>

شاپای الکترونیکی: ۱۲۳۶-۲۹۸۱

مقاله پژوهشی

واکاوی الگوهای سیاسی نفوذ نظام سلطه در جمهوری اسلامی ایران

احمد رضا حبیبی؛ دانش آموخته دکتری علوم سیاسی، گرایش سیاستگذاری عمومی

دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۲۸ صص ۵۲-۳۷ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۰۵

چکیده

الگوهای سیاسی نفوذ که حاصل تجربه استکبار جهانی در سرنگونی نظام‌های ضد امپریالیسم است، نقشه راه نفوذ سیاسی نظام سلطه در جمهوری اسلامی ایران است. لذا پژوهش حاضر در پاسخ به این پرسش که نفوذ سیاسی نظام سلطه با استفاده از چه الگوهای سیاسی در جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد، به روش توصیفی - تحلیلی و با هدف شناخت الگوهای نفوذ سیاسی جهت تدوین راهبردهای مقابله با آن، به واکاوی و تبیین الگوهای سیاسی نفوذ نظام سلطه در جمهوری اسلامی ایران پرداخته است. پژوهش حاضر نشان می‌دهد که نظام سلطه پس از ناکامی در رویکرد سخت برای مقابله با انقلاب اسلامی ایران با رویکرد نرم وارد کارزار مقابله با نظام جمهوری اسلامی شده است و با استفاده از الگوهای دموکراسی‌سازی، جنگ ایده‌ها، جنگ اراده‌ها، رفلوسیون، مبارزه بی‌خسونت، نرمالیزاسیون و نبرد محاسباتی، با هدف استحاله و سرنگونی انقلاب اسلامی، و با استفاده از بازیگران داخلی و خارجی، اقدام به نفوذ سیاسی در جمهوری اسلامی ایران نموده است.

واژه‌های کلیدی: الگوهای سیاسی، نفوذ سیاسی، نظام سلطه، جمهوری اسلامی ایران

استناد: حبیبی، احمد رضا (۱۴۰۲). واکاوی الگوهای سیاسی نفوذ نظام سلطه در جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه جامعه و سیاست، سال ۱، شماره

۳، شیراز، صص ۴۲-۲۹.

مقدمه

امروزه در عرصه سیاسی، نفوذ از اهمیت بسیاری برخوردار است. اگر در گذشته نظامیان با نفوذ در خطوط مقدم دشمن بر آن بودند تا از درون، کنش‌هایی را موجب شوند که موجب فروپاشی یک دیوار دفاعی از انسان و ابزارهای دفاعی بود، امروز بیشترین کارکرد نفوذ در عرصه سیاسی و فرهنگی است. با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، سلطه غرب بر ایران پایان یافت؛ اما استکبار جهانی و صهیونیسم بین‌الملل از آن سال تاکنون، با اتخاذ سیاست‌های سلطه طلبانه، استحاله انقلاب اسلامی و سرنگونی جمهوری اسلامی ایران را جزء برنامه‌های راهبردی خود قرار داده‌اند. از این رو نظام سلطه پس از ناکامی در رویکرد سخت برای مقابله با انقلاب اسلامی ایران با رویکرد نرم وارد کارزار مقابله با نظام جمهوری اسلامی شده است و با استفاده از ابزارهای نوین اقدام به اجرای پروژه نفوذ در جمهوری اسلامی ایران نموده است تا با هزینه‌های کمتر و سهل‌تر به اهداف براندازانه خود دست پیدا کند.

رهبری نظام سلطه در این دوران با ایالات متحده آمریکا است که هم قدرت سخت‌افزاری غالب و انگیزه لازم برای استقرار در چنین جایگاهی را دارد و هم دیگر بازیگران اصلی به رقم اختلافات جدی ای که با آمریکا دارند، این وضعیت را پذیرفته و رضایت داده‌اند که دولت آمریکا در برخورد با جمهوری اسلامی در خط مقدم قرار گرفته و هزینه‌های لازم را در این مناقشه بپردازد. حلقه دوم نظام سلطه، دولت‌های عضو اتحادیه اروپا و به ویژه برخی از قدرت‌های صاحب حق وتو، مانند انگلیس، فرانسه و تا حدودی آلمان هستند. در حلقه آخر، دولت‌های وابسته‌ای از میان کشورهای در حال رشد هستند که دوام و بقای خود را در پشتیبانی و حمایت از نظام سلطه می‌بینند.

نفوذ سیاسی در راهبرد نظام سلطه جهت مقابله با نظام جمهوری اسلامی از اهمیت راهبردی برخوردار است چرا که حوزه سیاست، مدیریت جامعه و نظام و پیگیری اهداف انقلاب اسلامی را در داخل و خارج هدایت می‌کند. از این رو دشمن با نفوذ سیاسی می‌تواند امور یاد شده را به تناسب میزان نفوذ خود مدیریت و هدایت نموده و اهداف نظام سلطه را محقق سازد. به همین دلیل در سال‌های اخیر رهبر معظم انقلاب در بیانات خود بارها خطر نفوذ سیاسی دشمنان و شناخت الگوهای آن را متذکر شده‌اند. در واقع الگوهای سیاسی نفوذ، برنامه‌ای حساب شده، مسالمت‌آمیز و درازمدت برای رخنه در ارکان سیاسی نظام است که برای تغییر نظام سیاسی، تغییر رفتار و خط مشی‌ها و یا ایجاد تغییر و تحول اساسی در ارزش‌های اساسی حاکم بر مدیران صورت می‌گیرد، که هدف نهایی آن استحاله انقلاب اسلامی و براندازی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. و بازیگران داخلی و خارجی نفوذ با استفاده از این الگوها، نسبت به اجرای پروژه نفوذ سیاسی اقدام می‌نمایند. لذا بدون واکاوی و تبیین این الگوها امکان شناخت نفوذ سیاسی و طراحی راهکارهای مقابله با آن امکان‌پذیر نمی‌باشد. از این رو پژوهش حاضر در پاسخ به این پرسش که نفوذ سیاسی نظام سلطه با استفاده از چه الگوهای سیاسی در جمهوری اسلامی ایران انجام می‌پذیرد؟، به واکاوی الگوهای سیاسی نفوذ در جمهوری اسلامی ایران توسط نظام سلطه می‌پردازد.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

از آنجا که پذیرش غیر نقادانه نظریه‌های غربی می‌تواند منجر به شکل‌گیری بینش غربی و در نهایت تولید انسان غربی گردد و این بخشی از اهداف پروژه نفوذ می‌باشد و با توجه به ماهیت پژوهش حاضر که به دنبال بررسی الگوهای سیاسی نفوذ نظام سلطه [بخوانید غرب] در جمهوری اسلامی ایران است، لذا چارچوب نظری این پژوهش لزوماً می‌بایست متناسب با رویکردهای اسلامی و ایرانی تدوین شود. چرا که نظریه‌های موجود سیاسی، اجتماعی و جامعه‌شناسی عمدتاً غربی و سکولار، نمی‌توانند چارچوب مناسبی برای پژوهشی که خود در باب استراتژی نفوذ، منتقد به کارگیری نظریات غربی به صورت تمام و کمال و غیر منتقدانه در تولید علم بومی است، باشد. جاناتان ترنر، اساس نظریه‌های موجود را چهار نظریه کلی دانسته که البته در درون هر کدام از این چهار نظریه کلان، نظریه‌های جزئی‌تر شکل گرفته و توسعه یافته است (منصوریان، ۱۳۹۳: ۴۲). این چهار نظریه عبارتند از کارکردگرایی؛ کشمکش و تضاد گرایی؛ کنش متقابل گرایی؛ سود و فایده گرایی.^۴

ملاحظه می‌شود که بر این اساس، مفاهیم و موضوعات مربوط به جامعه اسلامی که مبتنی بر مردم‌سالاری دینی، سازماندهی و ساختار سازی شده و در حال شکل‌گیری است، نمی‌تواند مبنای خود را نظریاتی از جنس نظریاتی که در بالا به آن اشاره شد، قرار دهد. بر اساس برخی از دیدگاه‌های صاحب‌نظران، تئوری‌های موجود در علوم سیاسی و اجتماعی، عمدتاً در کشورهای غربی و بر اساس مسائل و روابط علی موجود و نظام ارزشی آن جوامع، ابداع شده‌اند؛ از این رو این تئوری‌ها همیشه برای کشف و تعیین مسائل سایر کشورها مناسب نیستند؛ و چه بسا که با الگو قرار دادن این تئوری‌ها در پژوهش، برخی از علل مسائل در این کشورها دیده نمی‌شوند، و یا میزان تاثیرگذاری آن علل،

^۱ -Functionalism

^۲ -Contradiction

^۳ -Reciprocity

^۴ -Utilitarianism

اشتباه ارزیابی می شود، و یا اساساً چیزهایی که علت مسئله نیست، به غلط، علل مسئله معرفی می گردد؛ و نهایتاً پژوهشگر به نتایج شناختی اشتباهی می رسد (دشتی، ۱۳۸۹: ۳۲). همچنین ما به عنوان پژوهشگران مسلمان که دغدغه جامعه ای امن و بدون نفوذ بیگانگان در تمام عرصه ها را داریم و مباحث استراتژی و پروژه نفوذ دشمنان را نیز در همین چارچوب دنبال می کنیم، نمی توانیم با تکیه بر چارچوب های نظری غیر بومی و اسلامی، برای یک جامعه اسلامی با فرهنگ و ساختارهای خاص اقدام بکنیم. برخی از پژوهشگران، این نکته را به صراحت مورد توجه قرار داده اند و اینگونه بیان می دارند که: «کاستی دیگری که در زمینه انتخاب یک چارچوب نظری، فراروی پژوهشگران به ویژه پژوهشگران شرقی و مسلمان قرار دارد، این است که در حوزه علوم انسانی و اجتماعی، برخلاف علوم طبیعی، تئوری های علمی، کم و بیش تحت تاثیر ارزش ها و مبانی فکری و فرهنگی عرضه کنندگان آنها قرار دارد. در چنین شرایطی طبیعی است که این تئوری ها به هر میزان که متأثر از مبانی فکری و فرهنگی و ارزش های پردازشگران آنها باشد، از نگاه پژوهشگران دیگر جوامع و دیگر فرهنگ ها، واقع نما تلقی نگردد و پذیرفته نشود» (ایمان، ۱۳۹۰: ۱۰).

بنابراین، بر اساس مطالب گفته شده در خصوص چارچوب نظری، تلاش پژوهشگران برای دستیابی به چارچوب نظری که مبتنی بر اصول و معیارهای بومی و اسلامی است، امری علمی بحساب می آید. لذا با عنایت به اینکه رهبر معظم انقلاب یکی از ارکان اصلی نظام جمهوری اسلامی هستند و ولی فقیه جایگاه منحصر به فردی در نظام سیاسی مبتنی بر مکتب اسلام دارد، آنچه از سوی معظم له در سخنرانی ها، بیانات و یا مکتوبات مطرح شده است را می بایست مبنای قرار داد. خوشبختانه مفاهیم مطرح شده از سوی ایشان به خوبی می تواند ترسیم کننده افقی جهت واکاوی و بررسی نفوذ سیاسی و الگوهای آن باشد. بنابراین چارچوب نظری اصلی این پژوهش منطبق بر مبانی اندیشه ای و معرفتی انقلاب اسلامی است که بر پایه اندیشه های حضرت آیت اله خامنه ای بنا نهاده شده است.

پیش از این نیز تحقیقاتی مانند (تیبین ماهیت انواع نفوذ، احمدیان)، (نفوذشناسی در عصر نرم افزار گرای، باقری)، (آینده پژوهی جنگ نرم، حسینی)، (براندازی نرم، لطیفی)، (پروژه نفوذ، رستمی)، (برجام دروازه نفوذ)، (جریان شناسی نفوذ در انقلاب ها، سعیدی) و... در حوزه نفوذ و جنگ نرم انجام شده است. اما آنچه این پژوهش را از حیث موضوع و محتوا از سایر موارد مشابه متمایز می سازد این است که به واکاوی و بررسی الگوهای سیاسی نفوذ به صورت خواص پرداخته است اما در سایر پژوهش ها به بررسی موضوع نفوذ به صورت عام پرداخته شده است ضمن اینکه در این پژوهش الگوهایی مورد بررسی قرار گرفته است که در راهبرد نظام سلطه نقشی برجسته در استحاله و مقابله با جمهوری اسلامی ایفا می کنند.

بحث و ارائه یافته ها

بازیگران نفوذ

شناخت بازیگران نفوذ و ترکیب آن کمک می کند تا بتوان الگوهای سیاسی نفوذ را بهتر تحلیل و درک کرد. بازیگران نفوذ در جمهوری اسلامی ایران را طیف های مختلفی اعم از بازیگران خارجی و داخلی تشکیل می دهند.

بازیگران خارجی

نفوذ، بازیگران خارجی بی شمار و متنوعی دارد که آن را می توان در چند لایه دسته بندی کرد. لایه اول، دولت ها و نهادهای دولتی غربی هستند که نقش طراحی، سیاست گذاری و انواع پشتیبانی های مادی و معنوی را به عهده دارند. لایه دوم، سرویس های اطلاعاتی غربی مانند CIA و MI6 هستند که در براندازی بسیاری از دولت های مردمی، نفوذ در جریان های سیاسی، همراه سازی شخصیت های مؤثر در کشورهای مخالف، چند دستگی میان گروه ها و... دست داشته اند. لایه سوم را باید سفارتخانه های دولت های سلطه گر که از گذشته همواره نقش نفوذگر و مخرب را در کشورهای مختلف بازی کرده اند، دانست (باقری چکامی، ۱۳۹۵: ۲۱۲-۲۱۵). لایه چهارم، صهیونیست ها هستند که در تهاجم نرم علیه اسلام و ملت ایران سابق زیادی دارند. لایه پنجم، بنیادها و نهادهای غیر دولتی غربی مانند بنیاد اعاده ملی برای دموکراسی، انیستیتو انترپرایز، اندیشکده آمریکایی بروکینگز، مؤسسه جامعه باز، بنیاد مطالعات ایران، بنیاد کارنگی، بنیاد فورد، بنیاد راکفلر، خانه آزادی... هستند (اخوان، ۱۳۹۰: ۱۰۴-۱۰۶). لایه ششم، نهادهای بین المللی هستند که پس از جنگ جهانی دوم و بر اساس منافع بازیگران پیروز جنگ شکل گرفت تا از آن برای افزایش نفوذ، مداخله و پیشبرد اهداف راهبردی خود بهره ببرند. لایه هفتم، صاحبان رسانه های نظام

۱ NATIONAL ENDOWMENT FOR DEMOCRACY.

۲ Enterprise Institution.

۳ Brookings Institution.

۴ Freedom House.

سلطه که بخش قابل توجهی از غول‌های رسانه‌ای تحت نفوذ صهیونیست هاست، می‌باشد و لایه هشتم نیز گروه‌ها و شخصیت‌های ضد اسلام و معارض خارج نشین و نهادهای ایرانی - آمریکایی هستند (شریفی، ۱۳۹۰: ۴۲-۴۴).

بازیگران داخلی

باید توجه داشت که بازیگران خارجی نفوذ به تنهایی قادر به شکست اراده ملت‌ها و استحاله آن‌ها نیستند؛ بلکه این بازیگران داخلی هستند که می‌توانند رفع‌کننده موانع بازیگران خارجی، تسهیل‌کننده و معبر نفوذ آن‌ها باشند. لذا بازیگران داخلی نفوذ نیز لایه‌های مختلفی دارند که هر یک به تناسب برخورداری از منابع قدرت، دارای نفوذ بیشتری برای اثرگذاری هستند.

لایه اول، روشنفکران و نخبگان سکولار غرب‌زده و وابسته‌ای هستند که در ترویج فرهنگ غربی و سکولاریزه کردن جامعه نقش تعیین‌کننده دارند. لایه دوم جریان‌های سیاسی غرب‌گرا می‌باشند که همواره از عوامل مؤثر در تحقق راهبردهای نظام سلطه در جنگ نرم علیه ملت ایران هستند. لایه سوم، دانشگاه‌های ترویج‌کننده علوم غربی و تولیدکننده انسان غربی هستند (شریفی، ۱۳۹۰: ۵۴). لایه چهارم، برخی از اصحاب رسانه‌ها و مطبوعات وابسته‌ای هستند که با توجه به رشد و توسعه فناوری‌های ارتباطی، نقش مهمی را در پیاده‌سازی الگوهای نفوذ ایفا می‌کنند. و لایه پنجم، سازمان‌ها و نهادهای مردم‌نهادی هستند که با حمایت بازیگران خارجی راه‌اندازی شده و توسط آن‌ها، عامل نفوذ در میدان عملیاتی و تاکتیکی مدیریت می‌شود (اخوان، ۱۳۹۰: ۱۰۴-۱۰۶).

آنچه مسلم است این که بازیگران خارجی و داخلی نفوذ به گونه‌ای بهم پیوسته و هم‌افزا و در مقام بازیگران نفوذ نظام سلطه بدون داشتن الگو و نقشه راه نمی‌توانند در راستای تحقق اهداف و اجرای مأموریت خود موفق باشند. بنابراین ایفای نقش این بازیگران زمانی مفید و مؤثر است که بر اساس فیلم‌نامه‌های مشخص صورت گرفته باشد. لذا نفوذ سیاسی این بازیگران می‌بایست در چارچوب الگوهای سیاسی آزموده شده توسط استخبار جهانی صورت گیرد. از این رو نظام سلطه از الگوهایی در حوزه سیاست و در تمامی اشکال آن بهره برده است تا با توسل به آن‌ها بتواند بصورت هماهنگ در راستای استحاله انقلاب اسلامی و سرنگونی جمهوری اسلامی ایران گام بردارد.

الگوهای سیاسی نفوذ

جنگ سیاسی

جنگ سیاسی از اشکال نزاع بین دولت هاست که هر یک از طرف‌های درگیر اصلی، می‌کوشند با استفاده از شیوه‌های غیر مسلحانه، اراده خود را تحمیل کند. بنابراین سلاح اصلی در جنگ سیاسی، فعالیت مشترک دیپلماسی و تبلیغات است. هدف اساسی جنگ سیاسی، تخریب، تضعیف، و در صورت امکان از بین بردن دشمن با مانورهای دیپلماتیک، فشار اقتصادی، تحریک، ارعاب، خرابکاری، ایجاد ترس و وحشت و محروم ساختن دشمن از دوستان و حامیان وی می‌باشد (نصر، ۱۳۸۰: ۱۴).

به باور رهبر معظم انقلاب جنگ سیاسی از گونه‌های جنگ نرم می‌باشد (Statements 21/5/2007) و حضرت امام خمینی (ره) نیز در بیانات خود بارها از شاخصه‌های جنگ سیاسی صحبت به میان آورده است. به عنوان نمونه، ایشان می‌فرمایند: «از خارج ترسید، تا داخل آسیب نبیند از خارج نباید ترسید، از داخل بترسید... آن‌ها می‌دانند که از چه راهی باید یک کشوری را به تباهی بکشاند. آن‌ها می‌دانند که باید از راه خود حکومت، از راه خود دولت، از راه خود مجلس، از راه خود این‌ها، این کارها را انجام بدهند» (امام خمینی، ۱۳۷۸: ۴۴۶).

البته باید اذعان کرد توسعه فناوری‌های ارتباطی، نفوذپذیری جغرافیای سرزمینی و افزایش بی سابقه نقش افکار عمومی در قدرت، ابعاد مفهومی جنگ سیاسی را به شدت افزایش داده و بازیگران بی شمار و متکثری در این جنگ ایفای نقش می‌کنند. همچنین ابزارها، شیوه‌ها و اهداف در جنگ سیاسی بسیار متنوع است که برخی از آن‌ها عبارتند از: ایجاد جو ملتهب سیاسی در جامعه برای ایجاد تفرقه، پرداختن به اختلاف نظرها بین مسئولان نظام، ایجاد اختلاف بین مسئولان نظام، ایجاد شکاف و فاصله بین مردم و مسئولان، راه‌اندازی احزاب جدید با تفکرات ضد انقلابی و منحرف کردن احزاب موجود با نفوذ در آن‌ها و برقراری ارتباط با آن‌ها. هنگامی که جنگ سیاسی روی می‌دهد، در آن وضعیت اولاً امکان اعمال قدرت سیاسی بر اساس قوانین رسمی کشور کاهش می‌یابد؛ ثانیاً هنجارهایی که قدرت سیاسی را توجیه می‌کنند، در وضعیت ناکارآمدی قرار می‌گیرد و به این ترتیب، در باورهای رسمی جامعه اختلال پدید می‌آید. در نهایت این که، شهروندان تمایل به اعلام رضایت از مراتب اقتدار در ساختار قدرت را ندارند. در این وضعیت، مؤلفه‌هایی همانند قانون، باورهای پذیرفته شده اجتماعی و انتخاب رضایت‌آمیز نظام سیاسی کارآمد کاهش می‌یابد و در نتیجه، از توجیهات اخلاقی که زمینه ساز همکاری و اطاعت از نظام سیاسی است، به گونه قابل توجهی کاسته می‌شود. هم‌چنین جلوه‌هایی از مشروعیت محدود در حوزه اجتماعی و در تعامل جامعه با نهادها و حکومت، ظهور می‌یابد (متقی، ۱۳۸۸: ۶۶).

از اینرو مهم‌ترین تأثیرات این الگو که بسترهای سیاسی نفوذ را فراهم می‌آورد، عبارتند از: تعامل نامناسب نخبگان سیاسی، کاهش اجماع مستمر میان نخبگان در موضوعات مختلف، رقابت‌های سیاسی ناسالم، کاهش ارجحیت منافع ملی بر منافع شخصی در سطوح مختلف، کاهش حساسیت‌ها به تهدیدات خارجی میان نخبگان و جریانات سیاسی، ظهور نخبگان وابسته جدید و نفوذ در ارکان حکومت، حاکمیت دوگانه، ناکارآمدی و ذهنیت منفی درباره عملکرد نظام و تضعیف ارکان و بازوهای توجیهی، سیاسی، مدیریتی و امنیتی نظام (بصیری، ۱۳۹۰: ۴۵).

دموکراسی‌سازی

از الگوها و مصادیق استراتژی نفوذ سیاسی، دموکراسی‌سازی است. در واقع دموکراسی‌سازی، مدلی جایگزین برای تغییر رژیم‌ها با ابزارها و شیوه‌های سخت است. پس از سقوط شوروی، این انگیزه در میان نظریه پردازان و نظام سلطه تقویت گردید که مدل دموکراسی کاپیتالیستی را به عنوان مدلی برای دموکراسی‌سازی در دیگر کشورهای مخالف نظام سلطه از طریق آژانس‌هایی مانند بنیاد سوروس، بنیاد اعانه ملی برای دموکراسی و... را پیگیری و بکار گیرند (آقایی و ترابی، ۱۳۸۹: ۸۳). از اینرو، استراتژی ترویج لیبرال دموکراسی برای جا به جایی نظام‌های سیاسی، به عنوان یکی از اصول اساسی سیاست خارجی آمریکا جایگاه ویژه‌ای پیدا کرد؛ به گونه‌ای که پس از پایان جنگ سرد و به ویژه پس از حوادث یازده سپتامبر ۲۰۰۱ این امر، اصلی‌ترین دغدغه دولتمردان آمریکا شد (ایزدی و کردان، ۱۳۹۰: ۹۰). در چنین اوضاعی است که بازیگران دموکراسی‌سازی، خواسته‌ها و مطالبات مدیریت شده‌ای را (مانند رعایت تساهل، حقوق اقلیت‌ها، حقوق اپوزیسیون، حقوق بشر و...) در نظام‌های سیاسی مخالف مطرح می‌کنند و زمینه استحاله یا براندازی را فراهم می‌سازند. به گفته مایکل پینتو دانشینسکی، ساختار سازمانی دموکراسی‌سازی بر پیکره ساختاری استوار است که به دوران جنگ سرد مربوط می‌شود و آن عبارت است از مداخله‌ای که سبب تداوم عملیات های مخفی و براندازی می‌گردد؛ عملیات‌هایی که پیش از این، سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (CIA) و سرویس اطلاعات مرکزی بریتانیا (MI6) صورت می‌دادند (ایزدی و کردان، ۱۳۹۰: ۹۰).

از اینرو، پروژه دموکراسی‌سازی در جمهوری اسلامی ایران، از برنامه‌های نفوذ سیاسی است که آمریکا و غرب با هدف براندازی نرم نظام اسلامی ایران طراحی و سازمان دهی کرده‌اند. این موضوع در سه سطح طراحی گردید؛ سطح تاکتیکی که حمایت از جریان‌ها، اشخاص و گروه‌های هوادار غرب و آمریکا و یا مخالف نظام سیاسی را در بر می‌گیرد. سطح دوم، که به طور رسمی کمک به دموکراسی نامیده می‌شود و فشار بر کشور است. در سطح سوم، به بهانه ترویج دموکراسی، ترویج لیبرالیسم، بی بند و باری، فردگرایی مزمن و ترویج مخالفت با حکومت صورت می‌گیرد. در این چارچوب جریان‌ها و فرایندهای ضد ملی و اسلامی، به عنوان جریان‌های دموکراتیک برای این مهم مورد توجه قرار گرفته‌اند (عبدالله‌خانی، ۱۳۸۵: ۶۷).

آنچه باید فرآیند این جابجایی را فراهم کند تردیدسازی، ساختار شکنی و تعرض به مبانی اسلامی و ایمان الهی است. بنیاد کمک ملی برای دموکراسی، به طور رسمی از سوی کنگره آمریکا مأمور اجرای پروژه دموکراسی‌سازی در ایران شده است. در بانک اطلاعات پروژه‌های این بنیاد، اطلاعات مربوط به ۲۲ پروژه مرتبط به جمهوری اسلامی ایران مطرح شده که نشان می‌دهد این بنیاد از سال ۱۳۷۰، به بهانه‌های مختلف همچون حقوق بشر، حقوق کارگران، حقوق زنان و... به انجام مأموریت خود از سوی کنگره و سازمان سیا مشغول بوده است (آقایی و ترابی، ۱۳۸۹: ۸۹). همچنین، در قالب برنامه ائتلاف برای دموکراسی که مؤسسه اتحاد برای دموکراسی در ایران تعریف کرده است، محور های زیر نیز دنبال می‌شود: برجسته‌سازی ارزش دموکراسی در قالب نظریه لیبرالیستی، تضعیف باور ملی به ارزش نظری و کاربردی مردم سالاری دینی، و تحمیل خواسته‌های فزاینده به درون شبکه تعامل ملت- دولت در ایران تا از این طریق نظام از پاسخگویی مناسب عاجز بماند و تضعیف شود (افتخاری، ۱۳۹۱: ۲۸۸). لذا، استکبار به سرکردگی آمریکا از الگوی دموکراسی‌سازی به عنوان ابزار و حربه‌ای در عملیات نفوذ سیاسی استفاده کرده تا به وسیله آن بخشی از پروژه سرنگونی یا استحاله جمهوری اسلامی ایران را رقم بزند.

جنگ ایده‌ها

جنگ ایده‌ها فراتر از جنگ اعتقادی است؛ چنانکه «اچه واریا» در جنگ ایده‌ها، تشریح کرده است «جنگ ایدئولوژیکی، متفاوت از مجادلات بر سر عقاید دینی است، بلکه اغلب از مرزهای مذهبی و غیر مذهبی می‌گذرد» (آندره، ۲۸۰: ۱۳۹۰). در جنگ ایده‌ها، هر قدرتی که ایده خود را در جهان تسری دهد، قدرت آینده از آن وی خواهد بود. شناخته شده‌ترین مثال جنگ ایدئولوژیکی، جنگ سرد است که در آن، رقابت سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی ایالات متحده آمریکا با اتحاد جماهیر شوروی و متحدانشان به حوزه ایدئولوژیکی ختم شد. به طور کلی، دو دیدگاه در غرب درباره چگونگی ورود به جنگ ایده‌ها وجود دارد: دیدگاه اول معتقد به استفاده از دیپلماسی عمومی است که به صورت انتقال اطلاعات در طیف وسیعی از مسائل فرهنگی و سیاسی صورت گیرد. در دیدگاه دوم، جنگ ایده‌ها را مانند جنگ واقعی فرض می‌کند که هدف در آن، نابودی نفوذ و اعتبار ایدئولوژی طرف مقابل و حامیان اصلی آن هاست. این دیدگاه، دیپلماسی عمومی را وسیله‌ای ضروری، اما ناکافی می‌داند. در واقع این دیدگاه به جنگ ایده‌ها به دیده مبارزه ایدئولوژیکی می‌نگرد و در صدد است این نبرد را با تکنیک‌ها و ابزارهای

جدیدتر اطلاعاتی انجام دهد. (Group Studies, 2009:295) به باور اچه واریا، محتوای متن راهبرد ملی ایالات متحده آمریکا برای دیپلماسی عمومی و ارتباطات راهبردی، از هر دو رویکرد حمایت می‌کند. در این راستا، مرکز سیاست دو حزبی آمریکا، پروژه‌ای را در دستور کار خود قرار داد که با بازسازی دیپلماسی عمومی با محوریت شبکه‌های اجتماعی در رسانه‌های جدید، جنگ ایده‌ها را علیه مسلمانان و اسلام تقویت کرد. (Gerdab Site 31/1/2011)

با این حال در استراتژی نفوذ سیاسی، به دو صورت از ایدئولوژی به عنوان فناوری قدرت در جمهوری اسلامی ایران استفاده می‌شود. اول، تعریف و تعیین ایدئولوژی مانند لیبرالیسم، به عنوان تنها روایت واقعی از جهان و بهترین نظام فکری و اندیشه‌ای که بشر به آن دست یافته است. و دوم، ایجاد تردید در صدق و صحت ایدئولوژی انقلاب اسلامی و همچنین در اصول، ارزش‌ها و باورهای نهفته در آن. در این فرایند، ایدئولوژی که مبانی فهم مشترک و جهان بینی افراد جامعه است بصورت ناخودآگاه تضعیف و تخریب می‌شود (دهقانی فیروزآبادی، ۱۳۹۰: ۲۶).

جنگ اراده‌ها

جنگ اراده‌ها معطوف به اراده و روحیه ملی از منابع نرم و غیر ملموس قدرت ملی است؛ که ذات و مایه اصلی آن تأثیر و تاثر متقابل است که از رویارویی دو اراده مغایر و متضاد پدید می‌آید و هدف آن، کسب مقاصد سیاسی یا منظوره‌های خاصی است که سیاست‌گذاران و دولت‌ها آن را تعیین می‌کنند. در این جدال، تفوق و برتری هنگامی به دست می‌آید که تأثیر روانی معین و مشخصی بر دشمن محسوس می‌شود و آن هنگامی است که او متقاعد می‌شود شروع و ادامه جنگ و ستیز بی فایده خواهد بود (بوفره، ۱۳۶۶: ۳۲). در حقیقت جنگ در معنای عامش، تحمیل اراده بر حریف است؛ به گونه‌ای که حریف، رفتار مطلوب و دلخواه کشور حمله‌کننده را در پیش گیرد. در نتیجه، جنگ واقعی بین اراده هاست هر طرفی که مصمم‌تر باشد و سختی را تحمل کند، پیروز قطعی است. بر اساس منابع اسلامی، داشتن اراده در حیات سیاسی نظام‌ها، نقش اساسی در تعیین سرنوشت، هویت‌یابی و قدرت ملی دارد. اراده ملی محور همه پیروزی‌ها و شکست هاست. بدون پشتیبانی اراده و روحیه ملی، هیچ دولتی قادر نخواهد بود سیاست‌های خود را به طرز مؤثری دنبال کند؛ چه آنکه با رأی مردم بر سر کار است و چه آن که خودش و استبدادی است (عامری، ۱۳۷۰: ۵).

لذا امروزه از الگوهای مؤثر در استراتژی نفوذ، جنگ اراده هاست. در حقیقت قدرت واقعی در عصر نرم‌افزارگرایی، اراده ملی است. چنانکه حضرت آیت الله خامنه‌ای می‌فرماید: «جنگ امروز دنیا در واقع جنگ اراده هاست و شما با ایستادگی و استحکام اراده و استفاده از ظرفیت‌های فراوان کشورتان خواهید توانست بر مشکلات پیروز شوید. هر طرفی که اراده‌اش زودتر ضعیف شود، شکست خواهد خورد» (Statements 24/11/2015).

الگوی نبرد اراده‌ها از ابتدای انقلاب به شیوه‌های مختلف علیه جمهوری اسلامی ایران به کار گرفته شد. در ابتدا این الگو با ابزارهای سخت افزاری و نیم سخت مانند فشار اقتصادی اجرا گردید؛ اما نظام سلطه از دهه ۱۳۷۰ به بعد، رفته رفته از ابزارها و شیوه‌های نرم در کنار ابزارهای نیمه سخت به اجرای این الگو مبادرت ورزید. در چنین اوضاعی، بازیگران نفوذ، به جای استراتژیست‌های نظامی، مدیریت مقابله با جمهوری اسلامی ایران را بر عهده گرفتند و کوشیدند تا با ترکیبی از سخت‌افزار و نرم‌افزار و ارعاب و فریب، اراده ملت ایران را در دستیابی به اهداف ملی‌اش تضعیف کنند (کرمی، ۱۳۹۵: ۴۴). بر همین اساس، رهبر معظم انقلاب فرمودند: «ملت ایران امروز با احساس قدرت و توانایی، در یک عرصه رویارویی بزرگ جنگ اراده با دشمنان پیشرفته کشور قرار دارد و آنچه در این نبرد اراده‌ها تعیین‌کننده خواهد بود، حفظ عزم و اراده مستحکم، بصیرت و روشن بینی، وحدت مردم و اتحاد کلمه مسئولان، وظیفه‌شناسی آحاد مردم، مغرور نشدن و غفلت نکردن از کید دشمن است». (Statements 13/10/2012)

رفولوسیون و مبارزه بی خشونت

الگوی رفولوسیون و مبارزه بی خشونت، دو روایت از مبارزه مدنی برای براندازی نرم از طریق استراتژی نفوذ است. هر دو الگو برای براندازی، به جای تمرکز بر نظام سیاسی، بر نظام اجتماعی با هدف به چالش کشیدن و سرنگونی قدرت سیاسی تمرکز کرده‌اند (باقری چکامی، ۱۳۹۵: ۳۲۳). روایت اول را که رفولوسیون نام گرفت، برای اولین بار «گارتن آش» استاد دانشگاه آکسفورد انگلیس مطرح کرد. وی معتقد است که این الگو دو ویژگی دارد؛ یکی چانه زنی در بالا (رفرم یا اصلاحات) و دیگری فشار از پایین (رفولوسیون یا انقلاب). از نظر آش، در تعریف این پدیده جدید نه می‌شود از مفهوم رفرم (اصلاحات) به تنهایی استفاده کرد و نه از مفهوم رفولوسیون (انقلاب). بلکه به باور وی، الگوی فشار از

^۱ . درباره مفهوم اراده، تعاریف مختلفی وجود دارد که نتیجه بیرونی آن، بیانگر استحکام و نفوذ ناپذیری است.

^۲ -Refolution=Revolution+Reformation

پایین و چانه زنی از بالا، ماهیت انقلاب یا اصلاحات صرف ندارد، بلکه ترکیبی از این دو است که وی نام آن را رفولوسیون می‌نامد (فضل‌نژاد، ۱۳۹۱: ۳۲۸).

بنابراین رفولوسیون، الگویی است که به چانه زنی از بالا و فشار از پایین، حوادث و رویدادها را به گونه‌ای سازماندهی و مدیریت می‌کند که پیامد آن، از بین رفتن مشروعیت قانونی حاکمیت سیاسی و جابجایی بسیاری از شخصیت‌های دولتی در پست‌های کلیدی است و در نهایت در نظام حکومتی، نوعی تغییرات اساسی و بنیادی و دگردیسی و استحاله ارزش‌ها اتفاق می‌افتد (نامدار، ۱۳۸۸: ۳۱). نظام سلطه از این الگو در کشورهای اوکراین، گرجستان، قرقیزستان، ازبکستان، لبنان، روسیه و ایران بهره برده‌است.

این الگو را در ایران اولین بار سعید حجاریان ترجمه کرد و آن را در نخستین سالگرد انتخابات دوم خرداد مطرح ساخت. وی در این باره می‌گوید: «ما راهی جز فشار از پایین و چانه زنی از بالا نداریم، فشار از پایین و چانه زنی از بالا معطوف به دو پویای جمهوریت و مشروعیت است. یعنی حضور گسترده مردم در صحنه، و نخبگانی که بتوانند از این انرژی و نیرو استفاده کنند و با باز کردن فضای سیاسی، مطالبات خود را مطرح کند» (فضلی‌نژاد، ۱۳۹۱: ۳۲۹). گرت‌برداری حجاریان از یافته‌های گارتن آش و کاربردی کردن آن در جمهوری اسلامی ایران، نمی‌تواند از ماهیت اصلی این تئوری فاصله داشته باشد؛ زیرا این الگو زمانی وارد ایران شد که امتحان خود را در سرنگونی برخی دولت‌های اروپای شرقی و سپس در آسیای میانه به خوبی پس داده بود. نکته حائز اهمیت این است که تیموتی گارتن آش، یکبار به دعوت مؤسسه گفتگوی تمدن‌ها در دوران آقای خاتمی، رسماً به ایران آمد. نکته دیگر اینکه مباحث رفولوسیون که در کتاب «ژرف نگری در انقلاب اروپا» نوشته رالف دارندورف^۱ تشریح شده بود، در همان سال‌ها توسط هوشنگ لاهوتی در ایران ترجمه و مؤسسه اطلاعات آن را منتشر ساخت (باقری چکامی، ۱۳۹۵: ۳۲۴). نکته بعد اینکه شیوه‌هایی که گروه‌های اپوزیسیون لهستان، چکسلواکی، بلغارستان و رومانی برای ایجاد همبستگی بین خود و تشکیل کمیته نجات ملی به وجود آوردند تا رژیم پیشین را سرنگون سازند، همان شیوه‌ها را گروه‌های اپوزیسیون جناح مخالف جریان‌ات انقلابی و اندیشه‌های حضرت امام (ره) از سال ۱۳۷۴ در ایران آغاز کردند و در انتخابات دهم ریاست جمهوری اسلامی به اوج خود رسید (نامدار، ۱۳۸۸: ۴۰).

الگوی رفولوسیون بر دو رکن توده مردم و نخبگان استوار است. در ساختار این الگو جایگاه نخبگان و توده مردم، کاملاً از هم تفکیک شده است. نخبگان برای رسیدن به قدرت و بالا بردن قدرت چانه زنی خویش از ابزار خواسته‌های مردمی و ناتوانی - مشروعیت قانونی ساقط می‌کنند و سپس با جابجایی بسیاری از شخصیت‌های دولتی که در پست‌های کلیدی هستند، خود و جریان‌ات وابسته به خود را جایگزین می‌سازند تا از این طریق از چرخش نخبگانی جلوگیری کنند (نامدار، ۱۳۸۸: ۴۲).

روایت دوم، مبارزه مدنی با عنوان مبارزه بی خشونت است؛ که جین شارب^۲ و رابرت هلوی^۳ آن را طراحی و عملیاتی کرده‌اند. آن‌ها برای جایگزینی جنگ‌های خشونت‌آمیز برای تغییر سیاسی نظام مستقر، روش‌های خشونت پرهیزی را پیشنهاد دادند. از نظر طراحان این گونه از ستیزش، مبارزات بی خشونت با جنگ‌افزارهای روانی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی ای که مردم و مؤسسات اجتماع به کار می‌گیرند، می‌جنگند. این سلاح‌ها با نام‌های گوناگونی همچون اعتراضات، عدم همکاری‌ها، تحریم‌ها، بی میلی‌ها و ... شناخته می‌شود (Sharp & Helvi, 2007: 27).

از مصداق‌های نفوذ و الگوی نبرد بی خشونت، انقلاب‌های رنگی است. به بیان دیگر، انقلاب‌های مخملی یا انقلاب‌های رنگی از شیوه‌های براندازی نرم است که نوعی دگرگونی و جابجایی قدرت همراه با مبارزه منفی و نافرمانی مدنی را شامل می‌شود. در این راستا، برخی محققان، انقلاب رنگی را نوعی مدیریت اعتراض مدنی تا دستیابی به اهداف یعنی سرنگونی نظام دانستند (افتخاری، ۱۳۸۷: ۳۴). ماهیت اعتراضات مدنی نشان می‌دهد که با توجه به زمینه‌ها و ذهنیت‌های منفی که ایجاد شده است، هر نوع کارکرد منفی سیستم که با موضوع افکار عمومی ارتباط داشته باشد، قادر به تولید اعتراض مدنی است. از این رو مبارزه مدنی با روایت خشونت پرهیزی می‌تواند از هر فرصت سیاسی بهره گیرد و جنبش اعتراضی را علیه نظام راه‌اندازی کند (فضل‌نژاد، ۱۳۸۸/۰۴/۲۲).

طراحان الگوی مبارزه مدنی معتقدند که جمهوری اسلامی ایران، بسترهای مناسبی برای استفاده از این روش را دارد؛ مانند وجود مکانیسم‌ها و ساز و کارهای مردم سالاری، سازمان‌های غیردولتی گسترده، رسانه‌های مختلف و متفاوت، نظام انتخاباتی و نقش و قدرت مردم در نظام سیاسی (فضل‌نژاد، ۱۳۸۸/۰۴/۲۲). نظام سلطه برای عملیات‌سازی این الگو از امکانات زیادی استفاده کرده است؛ فعال‌سازی تارنماهای مختلف برای آموزش روش‌های مبارزه بی خشونت و انتقال تجربیات دیگر کشورها نمونه‌ای از این موارد است. همچنین مؤسسه‌های مختلفی برای اجراسازی این الگو در ایران فعالیت می‌کنند که از میان آن‌ها می‌توان به مؤسسه آلبرت انیشتین، بنیاد جامعه باز، بنیاد ملی برای دموکراسی،

^۱ -Ralf Dahrendorf

^۲ -Gene Sharp

^۳ -Robert Helvi

خانه آزادی، مؤسسه دموکراتیک ملی برای امور بین‌الملل، و مرکز مطالعات دفاع استراتژیک بی‌خسونت، اشاره کرد. در هر صورت از نظر بازیگران نفوذ و طراحان الگوی مبارزه مدنی، روش‌های این نوع مبارزه دست کم در مرحله زمینه‌سازی، فضاسازی، یا مرحله کاشت بذر مقابله با نظام اسلامی ایران، روش مسلط و اصلی است (عبدالله‌خانی، ۱۳۸۵: ۶۹).

نرمالیزاسیون^۱

نرمالیزاسیون یا روال‌مند شدن انقلاب که مبتنی بر نظریه علوم اجتماعی است، از الگوهای نفوذ در برابر انقلاب اسلامی به شمار می‌رود. به نحوی که عادی یا فروکش کردن تب انقلابی مطرح شده در نظریه‌ها، توجه بازیگران نفوذ را به شدت به خود جلب کرده است. جان ساورز، رئیس سابق سرویس اطلاعات خارجی انگلستان (MI6) در مصاحبه با فرید زکریا می‌گوید: «من فکرمی‌کنم این احتمال وجود دارد که ایران طی ده یا پانزده سال آینده به کشوری عادی‌تر و نرمال‌تر تبدیل شود و ما باید این احتمال را تقویت کنیم» (فارس نیوز، ۱۳۹۴/۰۶/۲۳). نظریه‌هایی مانند نظریه بریتون^۲ و پولانزانس^۳ پشتوانه نظری این موضوع است. بریتون از نظریه پردازانی است که با مطالعه و مقایسه انقلاب‌های فرانسه، روسیه، آمریکا و انگلستان، تئوری ترمیدور انقلاب‌ها را مطرح ساخت. وی به این نتیجه رسید که انقلاب‌ها سه مرحله را پشت سر می‌گذارند. ۱. تکیه زدن میانه روها بر قدرت پس از سرنگونی رژیم حاکم. ۲. کنار رفتن میانه روها به دلیل برآورده نکردن توقعات و انتظارات انقلابی مردم و جایگزینی نیروهای رادیکال به جای آن‌ها. ۳. فرو نشستن تب انقلاب یا ترمیدور؛ یعنی دوران بازگشت به ارزش‌های رژیم پیشین و حذف رادیکال‌ها از عرصه قدرت. (Brinton, 1987: 240) با این وجود، خصوصیات ترمیدور از نظر بریتون شامل کاهش سختگیری‌های دوره انقلاب، رهایی حوزه خصوصی زندگی مردم و اقتصاد از قید نظارت حکومت، جایگزینی واقع‌گرایی به جای آرمان‌گرایی انقلاب و غیر سیاسی شدن مردم می‌شود. در تبیین علل ایجاد حرکت دوری (ترمیدور)، می‌توان به تمایل رهبران و مردم در حرکتی از آرمان‌گرایی به واقع‌گرایی، احساس نرسیدن به اهداف بلند مدت اعلام شده، انحراف از آرمان‌گرایی به واقع‌گرایی و روی گردانی از اهداف و ارزش‌های انقلاب اشاره کرد (شیرودی، ۱۳۸۳: ۱۸).

البته، حضرت آیت الله خامنه‌ای به کسانی که مروج نظریه فروکش کردن انقلاب در ایران بودند، این گونه پاسخ دادند: «یک واقعیت شگفت‌آوری در انقلاب ما وجود دارد که این انقلاب را یک حالت استثنایی می‌بخشد و آن، این است که در قوانین علوم اجتماعی درباره انقلاب‌ها، می‌گویند انقلاب‌ها همچنانی که یک فرازی دارند، یک فرودی هم دارند... آن قوانین می‌گویند تا وقتی که شور و انگیزه انقلابی در مردم هست، انقلاب‌ها به سمت جلو حرکت می‌کنند، اوج می‌گیرند، و بعد هم به تدریج این شور و هیجان و این عامل حرکت به پیش، کم می‌شود و در مواردی تبدیل به ضد خود می‌شود و انقلاب‌ها سقوط می‌کنند... اما انقلاب اسلامی از این تحلیل جامعه‌شناختی، به کلی مستثنی است. در انقلاب اسلامی پادزهر فرود انقلاب در خود این انقلاب گذاشته شده است» (Statements 4/6/2006).

در همین زمینه، نظریه پولانزانس که به چگونگی نرمال کردن انقلاب‌های استثنایی می‌پردازد، مورد توجه افرادی مانند سعید حجاریان، قرار گرفت. او با مقایسه دولت آقای احمدی نژاد و آقای روحانی می‌کوشد که اثبات کند که دولت آقای روحانی، دولتی نرمال است که به دنبال عادی‌سازی و روتینه کردن اوضاع کشور و خروج از انقلابی‌گری است. به بیان دیگر وی مهم‌ترین کار ویژه و هدف دولت اعتدال را عبور از شرایط استثنایی دولت‌های نهم و دهم و بازگرداندن وضعیت به حالت نرمال می‌پندارد و به تعبیری، هدف اصلی دولت را نرمالیزاسیون (عادی‌سازی) می‌داند (رضایی، ۱۳۹۶: ۱۲۳). آنچه بحث حجاریان را در زمره الگوی جنگ نرمالیزه کردن قرار می‌دهد، عبور از مقام تحلیل و تفسیر صرف نظریه پولانزانس و مقایسه آن با جامعه ایران، در مقام استراتژیست و ارائه طریق برای وضعیت کنونی جامعه ایران است. وی اعلام می‌کند که: «معتقدم که ما بدیلی جز [آقای] روحانی نداریم. تنها بدیل ما وی است و باید تلاش کنیم او دوباره رأی بیاورد. اگرچه پروژه اصلاح طلبی یک پروژه است و پروژه نرمالیزاسیون یک پروژه دیگر، اما پروژه اصلاح طلبی قابل اجرا نیست و ما ناچاراً به پروژه نرمالیزاسیون رضایت داده‌ایم» (حاج‌آریان، ۱۳۹۴: ۴۰). وی در تعریفی کلان از پروژه نرمالیزاسیون، به این نتیجه می‌رسد که برای تغییر نرم در نظام سیاسی، راهی جز ترمیدور انقلاب یا فروکش کردن تب انقلابی، رویگردانی از اهداف و ارزش‌های انقلاب و جایگزینی واقعیت‌های صرف به جای آرمان‌گرایی و در یک عبارت، نرمالیزه کردن انقلاب نیست. لذا همین امر موجب توجه ویژه نظام سلطه به الگوی نرمالیزاسیون در مقابل انقلاب اسلامی ایران شده است.

نبرد محاسباتی

نبرد محاسباتی، درگیری‌ای است که در آن، بازیگران عامل می‌کوشد با اختلال و تغییر نظام محاسباتی بازیگر هدف، بر اراده او اثر بگذارد و در نتیجه، رفتار او را تحت کنترل درآورد یا تغییر دهد؛ به گونه‌ای که هدف بازیگر عامل را محقق سازد یا هدف‌های مغایر با اهداف او را دنبال

^۱ -Normalization

^۲ -Crane Brinton

^۳ -Nicos Poulantzas

نکند. در حقیقت در این نوع منازعه، نظام سلطه با ابزارهای مختلف اعم از سخت (تهدید و تطمیع)^۱ و نرم (دیپلماسی، عملیات روانی، تصویر سازی، فریب استراتژیک و...) می‌کوشد تا قوای محاسباتی و ادراکی تصمیم سازان و تصمیم گیران در جمهوری اسلامی را دچار اختلال ساخته و در نتیجه دچار اشتباه محاسباتی کند (رضایی، ۱۳۹۶: ۱۳۱). به تعبیر حضرت آیت الله خامنه‌ای، «دستگاه محاسباتی، وقتی دچار اختلال شد از داده‌های درست، خروجی‌های غلط به دست خواهد آمد؛ و در این صورت تجربه‌ها هم به درد نخواهد خورد» (Statements 23/7/2014). نبرد محاسباتی برای تغییر، از دو منظر ارزیابی می‌شود:

۱. اولین بستر نبرد محاسباتی در نظام تصمیم‌گیری است. در واقع از صحنه‌های بروز و ظهور عملیات تغییر محاسباتی بازیگر هدف، در میدان فرآیند تصمیم‌گیری است. تصمیم‌گیری، عملی ذهنی به شمار می‌رود و فرایند تصمیم‌گیری نیز متأثر از دو بعد مادی (عینی) و غیر مادی (ذهنی) است. متغیر غیرمادی یا ذهنی، همان باورها، خلیقات، هنجارها و دیدگاه‌های نخبگان تصمیم‌گیرنده آن کشور است؛ و متغیر مادی یا عینی پدید آورنده وضعیت نظام‌مند است (صفوی، ۱۳۹۴/۱/۲۳) بر این اساس، برای تغییر رفتار سیاسی به رفتار دلخواه باید از محیط روان شناختی و ذهنی تصمیم‌گیرنده عبور شود.

با این وجود نبرد محاسباتی، همه مراحل و فرآیند تصمیم‌گیری را هدف قرار می‌دهد. همچنین همه تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران می‌توانند در آماج این نبرد باشند. لذا در این جاست که تکنیک‌های عملیات ادراکی، تله‌های تصمیم‌گیری، تله ارتباطی و... برای اختلال محاسباتی به کار گرفته می‌شوند. عملیات ادراکی، در پی آن است که با اختلال محاسباتی، چارچوب منظم حاکم بر این نظم را بر هم بزند تا بتواند نظم جدیدی در ذهن فرد مورد آماج بنا نهد. بخشی از این فرآیند با ایجاد شک و تردید در محاسبات و باورهای تصمیم‌گیران در سطوح مختلف انجام می‌شود. نتیجه عملیات ادراکی با توسل به شک و تردید، از بین رفتن کنترل و مدیریت مسائل است. دادن اطلاعات گزینشی، دستکاری شده، غلط و جهت دار و بی اعتبارسازی منابع خبری مخاطب، روش دیگری است که برای تغییر محاسبات مخاطب به کار برده می‌شود. در این مسیر، نظام تصمیم‌گیری مخاطب کانالیزه می‌شود و او تصمیمی اتخاذ می‌کند که در راستای منافع بازیگر عامل است (محمدی سیرت و موسوی نیا، ۱۳۹۵: ۱۶۱). تله تصمیم‌گیری نیز از دام‌ها و عوامل پنهانی است که نظام محاسبات را به اشتباه می‌اندازد. بر این اساس هشت تله روانشناختی که بر تصمیم‌گیری اثر می‌گذارد و بازیگران نفوذ از آن بهره می‌برند، عبارت است از: ۱. تله مهار، این دام، مسئولان را به سمت وزن دادن بیشتر به اطلاعاتی که زودتر به دست می‌آورد، می‌کشاند. ۲. تله وضعیت حال، در اینجا سعی می‌شود تا نخبگان سیاسی وضعیت فعلی را حتی در مواقعی که جایگزین بهتری وجود دارد، ترجیح دهند. ۳. تله هزینه تباہ شده، این دام تمایل دارد که اشتباهات گذشته تصمیم‌گیران را ابدی سازد. ۴. تله شواهد تأیید شده، این تله مسئولین را متقاعد می‌کند که جست و جوی بیشتری برای یافتن اطلاعات به منظور تأیید تمایلات ذاتی خود داشته باشند و اطلاعات مخالف آن را کمرنگ جلوه می‌دهد. ۵. تله چهارچوب، زمانی اتفاق می‌افتد که کارشناسان موضوعی را اشتباه گزارش می‌کنند و تمام پروسه تصمیم‌گیری را سست می‌نمایند. ۶. تله اعتماد بیش از حد، زمانی است که تصمیم‌گیران به پیش‌بینی‌های خودشان بیش از اندازه بهاء می‌دهند. ۷. تله احتیاط، نخبگان سیاسی را به این مسیر می‌کشاند که بیش از حد و اندازه به حوادث غیر قطعی متوجه باشند. ۸. تله مطالبه، دوباره مسئولان را سوق می‌دهد که وزن بیش از اندازه به حوادث چشمگیر اخیر بدهند (هموند، ۱۳۹۰: ۱۶۸-۱۴۳).

تله‌های ارتباطی، شگردهای تغییر نظام اعتماد پایه و در نتیجه، نظام محاسباتی است. برقراری تماس، به ویژه دیپلماسی پنهان از سیاست‌های مرسوم در تغییر رفتارهای سیاست خارجی دولت‌هاست. در این راستا، برخی از مقامات آمریکایی معتقدند که برقراری تماس بین ریگان و گورباچف در ۱۱ اکتبر ۱۹۸۶، و همچنین روابط حسنه گورباچف با بسیاری از رهبران غربی، در فرایند تغییر محاسبات او در روابط با غرب اثرگذار بوده است (عبدالله‌خانی، ۱۳۸۵: ۹۹). لذا با این تجربه، نظام سلطه برای تغییر محاسبات مسئولان جمهوری اسلامی ایران، می‌کوشد این سیاست را درباره ایران بازتولید کنند. در همین زمینه رهبر معظم انقلاب معتقدند که دشمن سعی دارد تا با برقراری تماس، تغییر و تحول دلخواه خود را پیش ببرد (Statements 7/7/2014). اشتباه محاسباتی که تصمیم‌گیران بر اثر نبرد محاسباتی و در چارچوب عملیات ادراکی و تله‌های تصمیم‌گیری گرفتار آن می‌شوند، به تناسب اوضاع، فراوان‌اند که از مهم‌ترین آن می‌توان به اشتباه در محاسبه هزینه و فایده، اشتباه در محاسبه واقعیت‌ها و واقعیت‌نمایی‌ها و اشتباه در توانمندی دشمن و خودی اشاره کرد.

الف) اشتباه در محاسبه هزینه و فایده:

به زعم بازیگران نفوذ، بیشتر بازیگران سیاسی، بازیگرانی خردمند هستند که تصمیماتشان در چارچوب مدل عقلایی مبتنی بر هزینه و فایده صورت می‌گیرد. در نتیجه به زعم آن‌ها می‌توان از طریق بسیج امکانات (فیزیک تهدید) و اقدامات نرم (محتوای تهدید) هزینه رفتار را بالا برد و نخبگان و مسئولان را به تجدید نظر در تصمیمات واداشت (عبدی، ۱۳۹۲: ۸۳). این فرآیند، نخبگان و مسئولان را به این نتیجه می‌

۱. بر اساس ناتوانی دشمن در اعمال تهدید سخت، ووجه سخت تقابل جبهه استکبار با ایران اسلامی در قالب‌هایی نظیر تحریم، بیش از آن که اهمیت سخت افزاری داشته باشد، برای فشار و تغییر در نظام ادراکی و محاسباتی طراحی شده‌اند.

رساند که راه انتخاب شده به صرفه نیست. رهبر معظم انقلاب درباره اجرای این سناریو علیه جمهوری اسلامی ایران می‌فرماید: «حالا مدت هاست که دشمنان ما می‌گویند می‌خواهیم ملت ایران محاسباتش عوض شود. برای او تنها راه منحصر در این است که ملت ایران و مسئولین ایران در نهایت به یک محاسبه‌ای برسند که احساس کنند ادامه این راه به صرفشان نیست». (Statements 6/8/2012) «می‌گویند می‌خواهیم مسئولین جمهوری اسلامی احساس کنند که هزینه تصمیم‌گیری‌های آن‌ها بالاست. این رخنه ایجاد کردن در اراده مسئولین کشور با همه توانشان، با همه توانمندی‌هایی که بلدند [است]». (Statements 9/1/2012).

ب) اشتباه در محاسبات واقعیت‌ها و واقعیت‌نماها:

از ارکان اساسی تصمیم‌گیری، درک واقعیت‌های محیطی است. این موضوع یک واقعیت علمی است که تصمیم درست و به جا، به میزان زیادی بستگی به درک و فهم درست از واقعیت‌های محیطی دارد. لذا نظام سلطه با توسل به این دانش می‌کوشد تا با واران کردن واقعیت‌ها یا واقعیت‌سازی‌ها، تصمیم‌گیران یا مخاطبان، درک و فهم درستی از اوضاع محیطی (توانایی‌ها، امکانات، ضعف‌ها و فرصت‌های دشمن و حتی خودی) نداشته باشند و همه واقعیت‌ها (اعم از محیط دشمن یا محیط خودی) را آنگونه که هست، نبینند (عبدی، ۱۳۹۲: ۸۳). حضرت آیت الله خامنه‌ای در این باره می‌فرماید: «دشمنانی که جبهه‌ای را مقابل کشور ما، ملت ما، انقلاب ما تشکیل داده‌اند، سعی می‌کنند واقعیت‌سازی کنند، واقعیت‌نمایی کنند... باید مواظب باشیم درگیر و دچار واقعیت‌سازی‌های خلاف واقع نشویم در این صورت دچار اشتباه محاسباتی خواهیم شد... یک لغزش دیگر این است که ما بخشی از واقعیت‌ها را ببینیم و بخش دیگری از واقعیت‌ها را نبینیم؛ این هم موجب خطاست و خطای در محاسبات را به دنبال خواهد داشت. واقعیت‌ها را باید باهم دید و دانست». (Statements 24/7/2012).

۲. دومین بستر نبرد محاسباتی در نظام اعتماد پایه است. نبرد محاسباتی دو وجه سلبی و ایجابی دارد. در بُعد سلبی تلاش می‌شود تا در محاسبه عقلایی میان توانایی‌های کشور و قدرت استکبار، اشتباه صورت گیرد. اما بُعد ایجابی بر نفوذ و تغییر نظام اعتماد پایه میان مسئولان و نخبگان و تغییر ذائقه در افکار عمومی استوار است (محمدی سیرت و موسوی نیا، ۱۳۹۵: ۱۹۸). در این راستا برای اینکه نظام اعتماد پایه تحت تأثیر قرار گیرد و تغییر کند، سازه‌ها و عوامل شکل‌دهنده آن بسیار حائز اهمیت است. نظام اعتماد پایه دو رکن اساسی ذهنی و عینی دارد. رکن ذهنی شامل جنبه‌های معرفتی، ادراکی، روانی و عاطفی می‌شود و رکن عینی، جنبه‌های رفتاری، تاریخی و تجربی مستمر و غیر منقطع را در بر می‌گیرد (کرمی، ۱۳۹۵: ۶۵). در این راستا، فرایند نظام اعتماد پایه مثبت به دیگری، زمانی شکل می‌گیرد که ذهنیت و معرفت مثبت از او به وجود آید و به تجربه نیز این معرفت و ادراک مثبت تأیید شود و این اطمینان پدید آید که در مسیر اعتماد، از حقوق و منافع آنان سوء استفاده نمی‌شود. برعکس اگر این ذهنیت و معرفت پدید آید که به دیگری اعتماد نمی‌شود و در روند تاریخی نیز این بی‌اعتمادی مورد تأیید قرار گیرد، باعث شکل‌گیری نظام اعتماد پایه منفی درباره آن می‌شود. با این وجود دیوار بی‌اعتمادی زمانی شکسته خواهد شد که نفوذ در سازه‌های نظام اعتماد پایه صورت گیرد و تغییر، اصلاح و ترمیم شود (محمدی سیرت و موسوی نیا، ۱۳۹۵: ۱۵۱).

این موضوع در مقاطع مختلف انقلاب نیز تجربه شده است. نمونه درخور توجه آن در دوره اصلاحات است که جریان‌های اصلاح طلب در کنار تنش زدایی، موضوع رابطه با آمریکا را مطرح می‌کردند و مقامات آمریکایی نیز از آن استقبال کرده بودند. در آن برهه مقام معظم رهبری فرمودند: «وجود ارتباط دیپلماتیک، هرگز نباید به معنای اعتماد به دشمن تلقی شود، نباید اعتماد کرد». (Statements 9/7/2000) با این حال، نظام سلطه می‌کوشد تا به شیوه‌های مختلف در نظام اعتماد پایه جامعه و مسئولان نفوذ کند و در نتیجه، نظام محاسباتی آن‌ها را درباره دشمن تغییر دهد. از آنجا که مبانی دینی و تاریخی از سازه‌های مهم نظام اعتماد پایه مردم و مسئولان در جمهوری اسلامی است، بازیگران نفوذ می‌کوشند تا با تفسیر دلخواه خود از این مبانی و تحریف تاریخی، نظام اعتماد پایه را سست و دچار تغییر کنند (کرمی، ۱۳۹۵: ۶۵) از همین رو رهبر معظم انقلاب در نقد این نوع تفاسیر و تحلیل‌ها فرمودند: «این افراد می‌گویند چگونه است حضرت علی (ع) و حضرت امام حسین (ع) با دشمنان خود مذاکره کردند، اما اکنون با مذاکره با آمریکا مخالفت می‌شود؟... چنین تحلیلی در خصوص مسائل تاریخ اسلام و مسائل کشور، نهایت ساده‌اندیشی است... متأسفانه عده‌ای برای توجیه مذاکره جمهوری اسلامی ایران با شیطان بزرگ، با نگاهی عوامانه، این گونه مسائل را در روزنامه‌ها، سخنرانی‌ها و فضای مجازی مطرح می‌کنند که کاملاً اشتباه است». (Statements 12/1/2016).

پاک کردن گذشته آمریکا یا تفاوت قائل شدن برای آمریکای امروز با آمریکای گذشته و هم چنین استدلال‌هایی مبنی بر اینکه آمریکا قدرت برتر است، سلطه‌گر نیست، کاخ سفید به دنبال تغییر رژیم نیست، طرح توهم توطئه و اینکه مقامات ایرانی بی‌دلیل به اهداف و نیات قدرت‌های خارجی تردید دارند، ارائه چهره‌های جدید از آمریکا در قالب دیپلماسی عمومی برای مردم ایران، پیام تبریک سال نو اواما به ملت ایران، برقراری تماس تلفنی روسای جمهور دو کشور و رایزنی‌های سیاسی دیپلماتیک آشکار و پنهان و... همگی می‌توانند در قالب تلاش برای تغییر نظام اعتماد پایه برخی مسئولان و نخبگان جمهوری اسلامی ایران طراحی شده باشند تا از این رهگذر نظام محاسباتی نیز دچار تحول گردد.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

الگوهای سیاسی نفوذ به صورت هماهنگ و اندام‌وار در پی تغییر و دگرگونی در سپهر سیاست هستند. هدف کلان الگوهای سیاسی نفوذ، سلب مبادی، منابع و عوامل سیاسی قدرت از جمهوری اسلامی ایران، و اختلال و از کار انداختن مهندسی سیاسی و مدیریت بسیج سیاسی از گروه‌های مرجع و در نهایت، فروپاشی نظام سیاسی از درون است.

جنگ ایده‌ها، ایدئولوژی سازنده حاکمیت را هدف قرار داده و درصد ترویج و تسری ایده بازیگران عامل از یک سو و نفی و سلب ایده حاکمیت در جامعه ایران از سوی دیگر است. جنگ اراده‌ها نیز منابع مهم و غیرملموس قدرت ملی را نشانه رفته است. در این الگو از شیوه‌های مختلف برای سست کردن اراده‌ها به عنوان عنصر استحکام بخش و نفوذ ناپذیر جامعه ایران بهره گرفته می‌شود. این شیوه‌ها ممکن است ماهیت روان شناختی، جامعه شناختی، فرهنگی و سیاسی داشته باشند. در الگوی نبرد محاسباتی، بازیگران نفوذ با شیوه‌ها و ابزارهای مختلف، نظام تصمیم‌گیری و نظام اعتماد پایه جمهوری اسلامی ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهند و به گونه‌ای که هدف‌های دلخواه‌شان محقق گردد، رفتارهای نظام سیاسی را تحت کنترل در می‌آورند.

الگوی نرمالیزاسیون در پی دگرگونی و سرنگونی انقلاب اسلامی به صورت آرام و بی صدا می‌باشد. در این الگو تلاش می‌شود تا نظام انقلابی به تدریج از اصول انقلابی خود عقب‌نشینی کرده و به نظام محافظه کار و حفظ وضع موجود تنزل نماید. از ویژگی‌های دیگر این الگو هنجاری‌پذیر شدن دولت انقلابی در جامعه جهانی است. در الگوی نبرد روایت‌ها، بازیگران نفوذ می‌کوشند با ابزارهای ارتباطی، روایت و داستان جمهوری اسلامی ایران درباره رویدادها، روندها، اقدامات، خط مشی‌ها، سیاست‌ها و اسطوره‌ها را مخدوش و بی اعتبار سازند و در مقابل، روایت‌های ساختگی خود را جایگزین آنان کنند. نبرد استعاره‌ها نیز به کمک فناوری‌های قدرت و دانش روانشناسی، زبان نظام معرفتی جمهوری اسلامی را در موضوعات مختلف به چالش می‌کشد و به صورت نامحسوس و ناخودآگاه، سازه‌های ایدئولوژیکی بازیگر عامل را از طریق استعاره‌ها وارد دستگاه شناختی افراد جامعه ایران می‌کند و از این رهگذر، افکار عمومی را علیه نظام سیاسی می‌شوراند.

منابع

۱. اچاوریا، ا. (۱۳۹۰)، جنگ ایده‌ها، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق.
۲. اخوان، م.ج. (۱۳۸۹)، گذر از آزمایش: مطالعه‌ای دوباره از یک سال جنگ نرم، جلد ۳، تهران، انتشارات بسیج.
۳. افتخاری، ع. (۱۳۸۷)، انقلاب رنگی: طراحی چارچوب تحلیلی، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق.
۴. افتخاری، ع. (۱۳۹۱)، الگوی جنگ روانی غرب علیه جمهوری اسلامی ایران: یک رویکرد فرهنگی، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق.
۵. اقبایی، س.د.، ترابی، ر. (۱۳۸۹)، "بررسی سیاست خارجی حقوق بشر آمریکا"، فصلنامه سیاست، شماره ۱، بهار.
۶. امام خمینی (۱۳۷۸)، صحیفه نور، جلد ۱۶، تهران، انتشارات آثار امام خمینی.
۷. ایزدی، ف.، کردان، ع. (۱۳۹۰)، "جنگ نرم، دموکراسی آمریکایی و اویتسیسم"، فصلنامه رهبرد فرهنگ، شماره ۱۶، زمستان.
۸. ایمان، م. (۱۳۹۰)، "اصول الگماتیکی روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم انسانی"، قم، موسسه تحقیقات حوزه و دانشگاه.
۹. باقری چکامی، س. (۱۳۹۵)، چهارمین جنگ نرم، قم، انتشارات زمزم هدایت.
۱۰. برینتون، کرین (۱۳۶۶)، اتوپسی چهار انقلاب، تهران، انتشارات نو.
۱۱. بصیری، م. (۱۳۹۰)، "جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ایران"، پژوهش فصلنامه جنگ نرم، شماره ۵، بهار.
۱۲. بوفره، آندره (۱۳۶۶)، استراتژی عمل، (ترجمه مسعود محمدی)، تهران، انتشارات وزارت امور خارجه.
۱۳. حاج‌آقاخانی، س. (۱۳۹۴)، "نرمال‌سازی، پیش‌نواز دموکراتیزاسیون"، ماهنامه اندیشه پویا، شماره ۲۸، تابستان.
۱۴. خبرگزاری فارس (۱۳۹۴)، "مصاحبه فرید زاکاریا با جان ساورز. (14/6/1394)"
۱۵. دشتی، م. (۱۳۸۹)، "چارچوب نظری، زوایا و نیازهای آن"، تاریخ اسلامی در آینه پژوهش، شماره ۱، بهار.
۱۶. دهقانی فیروزآبادی، س.ج. (۱۳۹۰)، "تکنولوژی‌های قدرت در جنگ نرم"، فصلنامه مطالعات راهبردی، شماره ۵۱، بهار.
۱۷. رضایی، م. (۱۳۹۶)، "فهم نفوذ آمریکا علیه ایت سیاسی ایران"، مجموعه مقالات هجدهمین کنگره ملی اندیشه‌نخبگان پیشرو.
۱۸. سایت تبیان (۱۳۹۷)، "جنگ نرم سیاسی"، (7/4/1397)
۱۹. سایت گرداب (۱۳۸۹)، "شناسایی اعضای کمیته سازماندهی جنگ نرم آمریکا. (10/11/1389)"
۲۰. شارب، جی.، هولی، ر. (۱۳۸۶)، جامعه مدنی، مبارزه مدنی، (ترجمه مهدی کلاتر زاده)، انتشارات نوروز و مطالعات زنان.

۲۱. شریفی، ع. (۱۳۸۹)، جنگ نرم، قم، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
۲۲. شیرودی، م. (۱۳۸۳)، "انقلاب اسلامی و تئوری ترمیدوری برنتون"، فصلنامه رواغ اندیشه، شماره ۳۹، زمستان.
۲۳. صفوی، م.ا. (۱۳۹۴)، "سیاست خارجی، صحنه‌ی جنگ محاسباتی و درکی"، (سایت برهان، ۱۳۹۴/۱/۱۵).
۲۴. عامری، ح. (۱۳۷۰)، اصول روابط بین‌الملل، تهران، انتشارات آگاه.
۲۵. عبداله‌خانی، ا. (۱۳۸۵)، رویکردها و برنامه‌های آمریکا درباره ایران، تهران، انتشارات ابرار معاصر.
۲۶. عبدی، ح. (۱۳۹۲)، جنگ نرم، قم، انتشارات معارف.
۲۷. فضل‌نژاد، پ. (۱۳۸۸)، "چگونگی تبدیل پروژه جامعه مدنی به مبارزه شهروندانه شد. (اخبار کیهان، ۱۳۸۸/۴/۲۲).
۲۸. فضل‌نژاد، پ. (۱۳۹۱)، ارتش مخفی مفکران، تهران، انتشارات کیهان.
۲۹. کرمی، ا. (۱۳۹۵)، "تدوین مفهومی نظری از تأثیر"، تهران، انتشارات مطالعات رهبردی.
۳۰. گروه مطالعات (۱۳۸۸)، تهدید نرم در امنیت استراتژی‌های مقابله، تهران، انتشارات دانشگاه دفاع مقدس.
۳۱. محمدی سیرت، ح.، موسوی‌نیا، س.م. (۱۳۹۵)، "تأثیر جبهه غرور"، تهران، انتشارات دانشگاه امام حسین.
۳۲. مطاقي، ا. (۱۳۸۸)، "مدیریت جنگ نرم در فضای عدم توازن"، فصلنامه مطالعات بسیج، شماره ۴۳، تابستان.
۳۳. منصوریان، ی. (۱۳۹۲)، "موقعیت چارچوب نظری و مفهومی در تحقیق"، سخن هفته. (14/8/1392)
۳۴. نامدار، م. (۱۳۸۸)، "مرگالزی سبز، نظریه دستکش و دسته‌آهن"، فصلنامه ۱۵ خرداد، شماره ۲۰، تابستان.
۳۵. نصر، س. (۱۳۸۰)، "عملیات روانی"، (ترجمه م. حقیقت کاشانی)، تهران، انتشارات سروش.
۳۶. هموند، جان اس. (۱۳۹۰)، "پنهان‌ترین تله‌ها در تصمیم‌گیری"، مرور ادبیات تجارتي هاروارد در تصمیم‌گیری.